

Behandelingsvoorstel voor de commissie Zorg en Welzijn

Onderwerp: Evaluatie vrijwilligersbeleid en besteding restkrediet

Cie-datum : 15 september 2003

Cie-nummer: 2003ZCW33

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op:	inspraak: nee
eerdere behandeling in cie: nee	op:
in PS: nee	op:

Behandelend ambtenaar: Renate de Jong
Portefeuillehouder: Mw. Kamp

toestel: 2187

Inleiding

Bij de behandeling van de begroting 2001 op 13 november 2000 is besloten éénmalig € 226.890,- (f 500.000,-) beschikbaar te stellen voor stimulering van gemeentelijke actieprogramma's ter versterking van het lokale vrijwilligerswerk. De regeling is op 18 mei 2001 in werking getreden. In december 2002 liep het krediet af. In het laatste verdelingsvoorstel van 20 januari 2003 is reeds aangegeven dat dit krediet geëvalueerd zou worden. Op 26 januari 2003 is besloten van het restantkrediet 2002 € 55.000 over te hevelen naar 2003 voor besteding in dat jaar. Hiervoor zijn inmiddels vier aanvragen ingediend, welke wij in dit stuk zullen behandelen.

In totaal hebben 14 gemeenten een aanvraag ingediend. Hiermee is een bedrag besteed van € 171.039.

Naast het krediet 'gemeentelijke actieprogramma's vrijwilligerswerk' wordt in deze evaluatie ook aandacht besteed aan de twee pilotprojecten welke uitgevoerd worden door Schakels en MIU en aan de Vrijwilligersschool, een project in het kader van de Tijdelijke Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk van het ministerie van VWS.

Het stuk valt uiteen in drie hoofdonderwerpen, te weten:

1. Evaluatie
2. Toekomst
3. Behandeling projectvoorstellen

Wordt geagendeerd:

X om advies over de volgende vraag (vragen):

Gaat u akkoord met het bestedingsvoorstel voor de projecten boven € 12.500?

X ter kennisneming voor de evaluatie, toekomst en projecten onder € 12.500.

1. Evaluatie

Mede door het ‘internationaal jaar van vrijwilligers’ in 2001 staat het vrijwilligerswerk meer dan ooit in de belangstelling. Veel organisaties, gemeenten en provincies zien vrijwilligerswerk als een nuttig instrument ter bevordering van participatie en sociale cohesie. Zo ook de Provincie Utrecht. Vandaar dat in mei 2001 het krediet ‘gemeentelijke actieprogramma’s vrijwilligerswerk’ in werking is getreden. Tevens is in 2001 gestart met twee pilotprojecten, genaamd ‘interculturalisatie vrijwilligerswerk’ en ‘lokaal/ regionaal vrijwilligerswerk’. Tenslotte is met behulp van de Tijdelijke Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk van het ministerie van VWS de Vrijwilligersschool opgericht door Schakels.

- *Gemeentelijke actieprogramma’s vrijwilligerswerk*

In totaal hebben 14 gemeenten gebruik gemaakt van deze provinciale regeling. Hiermee is € 171.039 van de in totaal € 226.890 besteed. Dit is een redelijk positief resultaat waaruit wij kunnen concluderen dat er behoefte was aan dit krediet.

Opsomming gemeenten met gemeentelijk actieprogramma:

1. Amerongen	Monitor en deskundigheidsbevordering	€ 2.269
2. Amersfoort	Matchpoint Maatschappelijk ondernemen	€ 22.689
3. Baarn	Deskundigheidsbevordering, werving en behoud vrijwilligers	€ 19.853
4. Bunschoten	Deskundigheidsbevordering, werving en behoud vrijwilligers	€ 12.025
5. Breukelen	Deskundigheidsbevordering, werving en behoud vrijwilligers	€ 3.403
6. De Bilt	Deskundigheidsbevordering, werving en behoud vrijwilligers	€ 4.538
7. De Ronde Venen	Steunpunt Vrijwilligerswerk	€ 13.279
8. Houten	Vrijwilligerscentrale	€ 17.244
9. Leersum	Vrijwilligerscentrale	€ 6.500
10. Montfoort	Wervingsactie	€ 1.450
11. Rhenen	Vrijwilligerscentrale	€ 11.571
12. Soest	Matchpoint Maatschappelijk ondernemen	€ 25.000
13. Utrechtse Natuur-en Milieuorg.	Steunpunt vrijwilligers	€ 21.220
14. Wijk bij Duurstede	Monitor en deskundigheidsbevordering	€ 10.000

Op basis van de aanvragen, bezoeken aan gemeenten, gesprekken met diverse organisaties is op te merken dat:

- Veel projectvoorstellen hadden betrekking op het opzetten van steunpunten vrijwilligerswerk (informatievoorziening en aanbod vacatures), deskundigheidsbevordering in de vorm van cursussen, het bereiken van ‘moeilijke doelgroepen’ en het werven van vrijwilligers in het algemeen.
- Het merendeel, namelijk 25 gemeenten in de provincie Utrecht heeft gebruik gemaakt van de Tijdelijke Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk van het ministerie van VWS. Deze regeling trad ongeveer gelijktijdig in werking en ondersteunt de gemeenten op basis van cofinanciering gedurende vier jaar (ter vergelijking: krediet ‘gemeentelijke actieprogramma’s vrijwilligerswerk’ éénmalig). De criteria voor dit krediet waren nagenoeg identiek als die van het krediet ‘gemeentelijke actieprogramma’s vrijwilligerswerk’ van de provincie.
- Er is in de provincie Utrecht een aantal kleine gemeenten, waaronder Lopik , IJsselstein en Oudewater, waarin het vrijwilligerswerk al jaren prima functioneert en waarvoor de landelijk geldende trend (zoals een tekort aan vrijwilligers, weinig instroom van ‘nieuwe’ doelgroepen zoals jongeren, ouderen en allochtonen, behoefte aan deskundigheidsbevordering, etc) niet op gaat.

In deze gemeenten regelt het vrijwilligerswerk zichzelf, waardoor het opzetten van vrijwilligerswerkbeleid overbodig is. Deze gemeenten maken ook geen gebruik van de aanwezige subsidiemogelijkheden.

- Eén van de belangrijkste criteria van dit krediet was dat het om een gemeentelijk actieprogramma moest gaan. In de provincie Utrecht is een aantal organisaties provinciebreed actief op het gebied van vrijwilligerswerk. Deze organisaties kwamen nu niet in aanmerking voor een subsidie, tenzij ze hun projectvoorstel onder konden brengen bij een gemeente. Dit is in geen van de gevallen gelukt, juist omdat deze organisaties provinciebreed werken en dus niet voor slechts één gemeente. Zoals hierboven beschreven: er is een duidelijke behoefte, maar de inzet op alleen gemeenten is te beperkt gebleken.
- *Provinciale steun bij lokaal sociaal beleid (twee pilotprojecten gesubsidieerd door VWS)*

Lokaal/ regionaal vrijwilligerswerk

Dit project, uitgevoerd door Schakels, heeft als doelstelling het in samenwerking met relevante vrijwilligersorganisaties tot stand brengen van lokaal/ regionaal vrijwilligerswerkbeleid. Schakels ondersteunt en stuurt bij het tot stand komen en uitvoeren van dit beleid in drie gemeenten, te weten: Wijk bij Duurstede, Baarn en de Bilt. In 2002 is het ontwikkelen van beleid afgerond, in 2003 wordt gekeken naar knelpunten die niet lokaal aangepakt kunnen worden met mogelijke oplossingsrichtingen op provinciaal niveau. Tussentijdse resultaten: Doelstellingen en instrumentarium zijn (politiek) vastgesteld en in twee gemeenten is men al bezig met de uitvoering van onderdelen van het beleid, in samenwerking met de vrijwilligersorganisaties.

Dit project loopt van januari 2001 tot en met december 2004.

Interculturalisatie vrijwilligerswerk

Dit project dat wordt uitgevoerd door Schakels in samenwerking met MIU, heeft als doelstelling de interculturalisatie van vrijwilligersorganisaties en vrijwilligerscentrales in de regio's Amersfoort en Utrecht. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de 'Stap Twee' methode van stichting Vrijwilligers Management (sVM). In 2003 gaat men verder met de implementatie van deze methode in de diverse organisaties. Tussentijds resultaat: nulmeting, opzet projectgroepen, promotiefilm vrijwilligerswerk, ontmoetingen van vrijwilligersorganisaties met zelforganisaties.

Dit project loopt van januari 2001 tot en met 31 december 2004.

Voor beide projecten geldt dat er jaarlijks gerapporteerd wordt aan het ministerie van VWS. De bedoeling van deze pilots is, dat na dit leerproces van vier jaar ook andere gemeenten verder kunnen. De taak van de provincie als aanjager is dan volbracht.

Tijdelijke Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk (TSV) van ministerie VWS

Zowel gemeenten als provincies kunnen op basis van cofinanciering van dit vierjarig subsidie gebruik maken. De provincie Utrecht heeft in het kader van de TSV een aanvraag ingediend. Onze bijdrage bestaat uit de inzet van steunfunctie-instelling Schakels. Samen met Schakels is een 'vrijwilligersschool' (cursuscentrum) opgezet, met als doel het versterken van het vrijwilligerswerk door het vergroten van de deskundigheid binnen vrijwilligersorganisaties en van beroepskrachten die met vrijwilligers(organisaties) werken, door het geven van trainingen/ cursussen.

Dit project loopt van juni 2001 tot en met december 2004.

2. Toekomst:

Mede door intensieve inzet van de provincie, is er door gemeenten en organisaties veel ondernomen op het gebied van vrijwilligerswerk. Er is bijna geen gemeente die niet heeft nagedacht en/ of bezig is met het (ontwikkelen van) vrijwilligerswerkbeleid. Door het provinciale krediet en de TSV is een groot aantal gemeenten aan de slag gegaan, de pilotprojecten lopen voorlopig nog en hetzelfde geldt voor de Vrijwilligersschool. Hiermee bewijst de provincie haar taak als aanjager serieus genomen te hebben.

Voor wat betreft het specifiek provinciaal vrijwilligersbeleid het volgende. In het beleidskader 2002-2005 MP/MZ is het vrijwilligerswerk aangemerkt als speerpunt. Momenteel zijn we bezig met de herijking van het sociale beleid, waaronder het welzijnsbeleid. Deze herijking wordt op een programmatische manier aangepakt, waarbij één van de concrete uitwerkingen een sociale rapportage en een sociale agenda is.

Dit op basis van het ipo-rapport van de commissie Simons. Vooruitlopend op het in oktober 2003 aan te bieden nieuwe beleidskader, stellen wij hierbij voor het vrijwilligerswerk niet langer als speerpunt te hanteren, maar daaraan via de sociale agenda aandacht te besteden als er concrete vragen zijn van gemeenten en provinciale organisaties.

Behandeling vier projectvoorstellen

Voor het resterende bedrag zijn vier aanvragen binnengekomen. Twee daarvan doen een beroep op een substantieel deel van het krediet en twee zijn zeer bescheiden van omvang. Wij stellen voor tussen de twee substantiële aanvragen een keuze te maken en de twee kleinere te honoreren, omdat zij gericht zijn op deskundigheidsbevordering van vrijwilligers, met een minimale bijdrage voor een maximaal effect. Wij vragen uw advies over de eerste twee projecten:

Centraal Orgaan opvang Asielzoekers Cluster provincie Utrecht

Titel: VIA Utrecht (Vrijwilligers-ICT-Asielzoekers in de provincie Utrecht)

Inhoud:

Werving en training van vrijwilligers voor ICT onderwijs aan asielzoekers in de provincie Utrecht. Er wordt een vijftal Open Leer Centra ontwikkeld, welke gevestigd zijn in de vijf Asielzoekerscentra in de provincie Utrecht. Dit in samenwerking met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en het Regionaal Opleidings Centrum (ROC). In deze Open Leer Centra kunnen asielzoekers, onder begeleiding van opgeleide vrijwilligers zelf studeren. Het is de bedoeling met name de uitvoering van onderwijsactiviteiten door vrijwilligers daarin te ondersteunen. Er worden ongeveer 30 vrijwilligers geworven en opgeleid zodat zij deskundig zijn toegerust en op uniforme wijze in de vijf AZC's het onderwijsaanbod verzorgen. Zij leren op de training diverse lesmethodes en (computer-) programma's, waaronder Nederlands, Engels en ICT. Daarnaast worden zij opgeleid als educatief trajectbegeleiders, zodat zij met de asielzoeker een passend programma op kunnen zetten. De bedoeling is dat deze groep vrijwilligers eventuele nieuwe vrijwilligers adequaat in kunnen werken, zodat continuïteit gewaarborgd is en met minder uren begeleiding volstaan kan worden.

NB: er is contact geweest met de projectleider naar aanleiding van de aangekondigde sluitingen van diverse COA's in Nederland. In de provincie Utrecht blijven alle COA's geopend, de verwachting is niet dat dit in de toekomst gaat veranderen, daar op dit moment veel geld wordt gestoken in verbouwingen van AZC's in de provincie Utrecht.

Gevraagd bedrag:

€ 55.000

Argumenten:

Met dit project wordt een zodanige structuur opgezet, dat de continuïteit gewaarborgd is. De vrijwilligers worden immers zó opgeleid, dat zij ook andere vrijwilligers in kunnen werken, wat uiteindelijk de kosten zal drukken. Het eventuele subsidie van de provincie wordt gebruikt voor begeleiding en training van vrijwilligers. Overige lasten komen ten laste van de COA zelf.

Voor een groot deel van de asielzoekers in het AZC zal de toekomst niet in Nederland liggen. Dit onderwijsaanbod is erop gericht deze mensen vaardigheden te leren die overal ter wereld bruikbaar zijn (bv ICT). Het is een groot bedrag, maar hiermee wordt de gehele provincie (5 AZC's, 1875 asielzoekers) bediend.

Advies:

Toekennen van een bedrag van € 51.488 aan dit emanciperende project. Gezien de overige aanvragen is het niet mogelijk het gehele bedrag te honoreren.

Humanitas; 'Steun bij rouw en verlies'

Inhoud:

De activiteit 'steun bij rouw en verlies' is er één die al enkele jaren op lokaal niveau wordt uitgevoerd en vooral een preventieve werking heeft. Vrijwilligers ondersteunen nabestaanden individueel of via lotgenotengroepen. In 2001 waren in de provincie Utrecht 57 vrijwilligers actief en werden 104 cliëntencontacten tot stand gebracht. Deze vrijwilligers worden in hun werkzaamheden ondersteund door een lokaal bestuur dat ook uit vrijwilligers bestaat. Daarnaast worden ze op de inhoud van hun werk en de methodiek ondersteund door professionele krachten.

Humanitas merkt dat, doordat deze activiteiten groeien, de professionele ondersteuning in de knel komt. Toch wil zij de vrijwilligers de ondersteuning die nodig is, blijven bieden en uitbouwen, zodat de kwaliteit van het werk behouden blijft. Humanitas wil het aanbod uitbreiden naar andere doelgroepen die een vorm van verlies geleden hebben (bv jongeren, allochtonen) en aansluiting vinden bij netwerken van mantelzorg, thuiszorg en palliatieve zorg zodat het aanbod nog effectiever wordt.

Gevraagd bedrag: € 23.350

Argumenten:

Uit de aanvraag komt naar voren dat er vraag is naar deze vorm van ondersteuning. Er wordt echter om een fors bedrag gevraagd en er is geen aandacht besteed aan continuïteit. Eerder dit jaar is vanuit de POR een tweetal projecten gesubsidieerd, te weten het opzetten van een palliatief netwerk en het realiseren van een aantal hospiceplaatsen. In deze activiteiten is ook veel aandacht besteed aan de begeleiding en ondersteuning van de naasten. Tevens is daarbij goed nagedacht over de continuïteit van de activiteiten.

Advies:

Vanwege de beperkte middelen hebben wij een keuze gemaakt uit de twee grote projecten. Wij adviseren dit project van Humanitas niet te honoreren. De mogelijkheid om beide projecten voor een deel te honoreren, is overwogen, maar voor een goede infrastructuur achten wij het van belang een keuze te maken, zodat één van deze twee projecten (in dit geval het project van de COA) goed opgezet kan worden, in plaats van twee projecten een beetje.

Vrijwilligers Werkgroep gevangenis Nieuwersluis

Inhoud en argumenten:

In deze vrouwengevangenis zitten 200 gedetineerden. Er werken twee justitiepastores, welke ondersteund worden door een groep van 40 vrijwilligers. Voor de deskundigheidsbevordering van deze vrijwilligers, zijn diverse workshops en trainingen gepland. De kosten zijn bescheiden en het effect is duidelijk, concreet en meetbaar. De cursussen Spaans zal de communicatie en het wederzijds begrip tussen vrijwilligers en gedetineerden bevorderen en de diverse workshops zullen de vrijwilligers meer inzicht verschaffen in de problematiek van de gedetineerden.

Gevraag bedrag:

€ 3.175

Advies:

Wij stellen u voor dit kleine, sympathieke project te honoreren met een bijdrage van € 3.175

Humanitas: kadertraining vrijwilligers

Inhoud/ argumenten:

De vereniging Humanitas kent in de provincie Utrecht drie afdelingen die activiteiten ontplooiën op het gebied van maatschappelijke dienstverlening. De kadervrijwilligers vervullen een cruciale rol bij de ondersteuning van het uitvoerend vrijwilligerswerk. Voor deze kadervrijwilligers (coördinatoren) wil Humanitas een training organiseren voor de bevordering van de deskundigheid.

Er wordt om een minimale bijdrage gevraagd, ook aan andere provincies, voor een maximaal effect: goed opgeleide kadervrijwilligers, die sturing kunnen geven aan het uitvoerend vrijwilligerswerk van Humanitas in de provincie Utrecht.

Gevraagd bedrag:

€ 1.300

Advies:

Honoreren van dit kleine bedrag: € 1.300

